

geslaagde excursie, die de moeite van het vroeg opstaan ruimschoots goedmaakte, roep ik deze de Kramsvogel uit tot 'mus van de dag'.

VERSLAG LEZING LUIT BUURMA (23-9-1993)

Ellen de Bruin

Na de mededeling dat deze middag om 14.00 uur 'de grote trek' begonnen was (het vliegverkeer van de Koninklijke Luchtmacht wordt om die reden stilgelegd), ofwel 'neem morgen vrij en ga het veld in en het wordt ook nog mooi weer', vertelt Luut Buurma over zijn werk bij de Koninklijke Luchtmacht.

Het heeft hem vijf jaar van zijn leven gekost toegang te krijgen tot het radarsysteem om het voor elkaar te krijgen via deze radarbundels de trekgedragingen van vogels in de gaten te houden, mede om vliegtuigen ervan te weerhouden aanvaringen te krijgen met onze geliefde vogeltjes. Zo'n aanvaring komt gemiddeld 1 keer per dag voor; 1 keer per week is er schade aan het vliegtuig (en aan de vogel) en 1 keer per jaar stort er een vliegtuig door neer. Zijn taak is ook vliegeniers ervan te overtuigen dat een passerende vogel toch zeer gevaarlijk kan zijn en daartoe heeft hij enkele vermakelijke dia's gemaakt.

De radar geeft beelden weer op basis van waterreflectie; een vogel heeft een reflectie van de helft zijn lichaamsgrootte. Grote groepen vogels veroorzaken grote blauwe plekken op het radarscherm. Normaal worden deze er uitgefilterd omdat zulke systemen nu eenmaal bedoeld zijn vliegtuigen te detecteren, en geen vogels. Het systeem schijnt uniek te zijn in de gehele wereld.

Trekvogels vliegen s'nachts veel hoger dan overdag, waarschijnlijk om allerlei mogelijke obstakels te vermijden. Vooral tussen 22.00 uur en 24.00 uur is er veel trek tot op 3 à 4 km hoogte. Overdag ligt dit in het algemeen veel lager, tussen de 0 en 100 meter. Van deze nachtelijke trek is verder niet zoveel te zien op een radar, tenzij men warmtebeeldcamera's gebruikt die zelfs de vleugelslag van een vogel en de snelheid ervan kunnen meten!!

Het is duidelijk dat nog lang niet alles bekend is over het fenomeen 'trekvogels' en daarom eindigt het verhaal dan ook met een manifest voor beter samenwerking tussen de verschillende vogelverenigingen, om d.m.v. het verzamelen van gegevens verschijnselen zoals de trek beter in kaart te brengen en het niet alleen af te laten hangen van dit soort, overigens fantastische, technische hulpmiddelen.

FENOLOGIE 1992 EN 1993

Peter Scholten

Een fenologie is het onderzoek waarbij gekeken wordt wanneer een vogelsoort weer terug is in zijn broedgebied. Er zijn ook een aantal soorten op de fenologielijst opgenomen die slechts in de regio doortrekken. Voor het verslag over 1992 en 1993 heb ik de gegevens van de fenologielijsten gecombineerd met de gegevens uit het waarnemingenarchief. Het blijkt dat namelijk dat er leden zijn die wel hun waarnemingen naar mij zenden, maar geen aparte fenologielijst insturen. Er zijn dus meer gegevens voor handen en bij elkaar geven ze een completer beeld van de terugkeer van de zomervogels. Om dat te illustreren heb ik ook de gegevens uit 1991, zoals gepubliceerd in Gierzwaluw 29, nr. 4, gecombineerd met de waarnemingen die ik voor dat jaar in het archief heb. Voor een aantal soorten geeft dat een ander beeld van het moment van terugkeer. Waar dat het geval is heb ik ook de gegevens over 1991 vermeld. Per vogel worden de eerste vijf waarnemingsdagen vermeld met eventueel het aantal verschillende waarnemingen op die dag. Deze kunnen zijn gedaan door verschillende personen of komen uit verschillende gebieden.

Het weer

De aankomst van onze broedvogels en de doortrek van een aantal soorten hangt nauw samen met het weer. Om de fenologie van de afgelopen twee jaar iets beter te begrijpen volgt een globale weersbeschrijving.

1992

Februari was zeer zacht met regelmatige periodes met een zuid- tot zuidwestelijke stroming. Maart was zacht, vrij nat en somber. De tweede helft van de maand was aan de koude kant. April was aan de warme kant maar vrij somber. Tussen 8-11 april en 18-21 april zorgde een hoge druk voor zonnig weer en een oostelijke stroming, verder bepaalden depressies het weer. De eerst tien dagen van mei waren somber en nat en de temperaturen waren aan de lage kant. Op 13 mei vond er een weersomslag plaats. Een oostelijke stroming zorgde voor zonnig en warm weer. Uiteindelijk was deze maand de warmste meimaand van deze eeuw.

1993

Februari was droog en somber en wat temperatuur betreft normaal. Hogedrukgebieden bepaalde met name de eerste helft van de maand het weer.